

Období rodičovství

Texty na tento týden

Gn 18,11; Jr 31,25; Mt 11,28; Ž 127; Př 22,6; 1S 3,10–14; Fp 3,13

Základní verš

„Hle, synové jsou dědictví od Hospodina, mzdou od něho plod lůna.“ (Ž 127,3)

Narození dítěte je tak běžnou a přirozenou událostí, že často ani neumíme tento zázrak naplno docenit. Představte si, co asi musela cítit Eva, když držela v náruči svého synka Kaina. Změny, které pociťovala na svém těle během měsíců těhotenství, velká bolest, která provázela porod, a pak pohled na malé děťátko tak podobné jim samotným, ale přitom úplně bezbranné.

Jaká to musela být zkušenost pro devadesátiletou, již neplodnou Sáru, když se dívala do obličeje svého vlastního synka Izáka. Musela se usmívat pokaždé, když vyslovila jeho jméno.

Anna roky prosila Boha o dítě, a když konečně držela v náruči malého Samuela, řekla: „Modlila jsem se za tohoto chlapce a Hospodin mi dal, zač jsem ho tak naléhavě prosila.“ (1S 1,27) A jaký údiv, úžas a možná i bázeň musela cítit v srdci mladičká Marie, která objímala svého syna – Božího Syna.

Ne každý však může prožívat radost, ale také odpovědnost, která vyplývá z rodičovství. Tento týden se budeme věnovat uvažování o období rodičovství a o výzvách, obavách, uspokojení a radostech, které toto období života přináší.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

BEZDĚTNÉ RODINY

⁵Za dnů judského krále Heroda žil kněz, jménem Zachariáš, z oddílu Abiova; měl manželku z dcer Áronových a ta se jmenovala Alžběta. ⁶Oba byli spravedliví před Bohem a žili bezúhonně podle všech Hospodinových příkazů a ustanovení. ⁷Neměli však děti, neboť Alžběta byla neplodná a oba již byli pokročilého věku. (L 1,5-7)

Osobní studium

Uvažuj o textech Gn 18,11; 30,1; 1S 1,1-8 a L 1,7. Co mají lidé z těchto příběhů společného? Jak Bůh odpověděl na jejich touhu?

Děti jsou požehnáním. Z nějakého důvodu však Bůh takovýmto způsobem nežehná každého. Jsou manželé, kteří žijí naději a modlí se o rodinu – a Bůh jim ve své milosti dá, oč prosí. Někdy je jeho odpověď pro všechny zúčastněné zázrakem, jako tomu bylo například v případě Sary. Jiní předkládali své modlitby Bohu stejně vroucně a upřímně, ale odpovědí jim bylo jen hrobové ticho. Vždy, když vidí své přátele těšit se z těhotenství nebo z narození miminka, hluboko v jejich nitru se ozve smutek. Uvědomují si, že jejich „hnízdo“ je prázdné. Dokonce i nevinná otázka typu: „Kolik máte dětí?“ je bolestným připomenutím, že nejsou součástí skupiny, která má radost ze svých dětí – a to i přesto, že by do ní také tak rádi patřili.

Ti, co prošli nebo procházejí takovou zkušeností, by měli chápat, že Bůh rozumí jejich zármutku. Žalmista o Bohu říká: „O mém vyhnanství si vedeš záznam; uklá-

dej si do měchu mé slzy. Což je v svých záznamech nemáš?“ (Ž 56,9) A ačkoliv Bůh možná zůstává němý, platí o něm následující slova: „Jako se nad syny slitovává otec, slitovává se Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí.“ (Ž 103,13)

Jiní lidé se z různých důvodů mohou rozhodnout, že děti mít nebudou. Dá se pochopit, že se někdo rozhodne nepřivést na svět, který je naplněný utrpením, bolestí, zlem a neštěstím, dalšího člověka. V některých případech se lidé mohou rozhodnout pro osvojení dětí – buď proto, že nemohou mít vlastní děti, nebo prostě proto, že chtějí dát lásku dětem, které už na svět přišly, a umožnit jim mít lepší život, než by je čekal bez rodiny.

Náš svět je komplikovaným místem a určitě se můžeme setkat s lidmi s různými osudy a rozmanitými důvody, proč se rozhodli mít nebo nemít děti. A ať už se sami nacházíme v této souvislosti v jakékoli situaci, můžeme žít s vědomím a jistotou, že Bůh nás má rád a jde mu o naše dobro. Současně však nezapomeňme být co nejcitlivější vůči lidem, kteří z různých důvodů mít děti nechtějí nebo nemohou.

Aplikace

Ježíš neměl zde na zemi své děti. Přesto se děti v jeho blízkosti cítily velmi dobře a on s nimi také rád trávil čas. Co bychom se z toho mohli naučit?

OSAMĚLÝ RODIČ

Neboť to, co s vámi zamýšlím, znám jen já sám, je výrok Hospodinův, jsou to myšlenky o pokoji, nikoli o zlu: chci vám dát naději do budoucnosti. (Jr 29,11)

Osobní studium

Velmi často se ve svém okolí můžeme setkat s osamělým rodičem, kterým je většinou – ale ne výlučně – žena.

Možná máme někdy tendenci vnímat osamělého rodiče jako toho, kdo zplodil dítě mimo manželský či dokonce partnerský svazek. Často jsou však věci mnohem komplikovanější. Hagar byla dotlačena k tomu, aby měla dítě s Abrahamem, a pak byla nucena i se svým dítětem odejít (Gn 16,3.4; 21,17). Bat-šeba otěhotněla následkem sexuálního chování mocného muže (2S 11,4.5). Eliáš byl poslán do vesnice Sarepta, aby pomohl osamělé matce, která byla vdovou (1Kr 17,9). Než Ježíš začal svou veřejnou službu, jeho adoptivní otec Josef už byl mrtvý a zanechal Marii jako vdovu a osamělého rodiče. „Josef, se kterým sdílela tajemství Ježíšova narození, zemřel. Neměla nikoho, komu by se mohla svěřit se svými nadějemi a obavami. Poslední dva měsíce pro ni byly velmi smutné.“ (DA 145; TV 88)

Být svobodným rodičem je pravděpodobně nejsložitější role, jakou člověk může mít. Mnozí jsou vystaveni obtížím v souvislosti s nedostatkem finančních prostředků, neshodami s druhým rodičem (často bývalým partnerem; někdy jsou konflikty dalším pokračováním komplikované situace, která vedla k rozvodu nebo k rozluce). Nebo prostě mají nedostatek času sami na sebe, na čas s Bohem a možná ve své samotě prožívají bolestivou touhu najít si opět někoho, kdo by je miloval a kdo by jim byl oporou.

Uvažuj o následujících textech. Jaké zaslíbení a povzbuzení v nich můžeme najít my všichni, ale zvláště ti, kteří zůstali se svými dětmi sami?

Jr 31,25

Mt 11,28

Jr 29,11

Jr 32,27

Př 3,5.6

Iz 43,1.2

Jako církve máme zodpovědnost pomáhat osamělým rodičům. Apoštol Jakub napsal: „Pravá a čistá zbožnost před Bohem a Otcem znamená pamatovat na vdovy a sirotky v jejich soužení a chránit se před poskvrnou světa.“ (Jk 1,27) Dalo by se k tomu dodat: „a také na jiné osamocené rodiče v jejich problémech“. Můžeme jim nabídnout mnohem více než jen nějakou finanční pomoc.

Můžeme jim na chvíli pohlídat děti, aby takový osamocený rodič měl čas odpočnout si, zasportovat, strávit čas při studiu Písma a podobně. Můžeme pomoci s doučováním jejich dětí nebo s opravou v domě nebo bytě. Různými způsoby se tak můžeme stát v Božích rukou nástrojem pomoci osamělým rodičům.

Aplikace

Jak můžeme povzbudit osamělé rodiče v jejich nelehké roli, aniž bychom je posuzovali, odsuzovali nebo hledali příčiny situace, v níž se ocitli?

RADOSTNÉ A ZODPOVĚDNÉ RODIČOVSTVÍ

“Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný. ⁵Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou. ⁶A tato slova, která ti dnes přikazují, budeš mít v srdci. ⁷Budeš je vštěpovat svým synům a budeš o nich rozmlouvat, když budeš sedět doma nebo půjdeš cestou, když budeš uléhat nebo vstávat. (Dt 6,4-7)

Osobní studium

Přečti si Žalm 127. Jak bys shrnul základní poselství tohoto žalmu? Jaké principy si z tohoto krátkého textu můžeš vzít pro svůj život?

Když se chystáte uvařit své oblíbené jídlo, pravděpodobně postupujete podle nějakého receptu. Když do něj přidáte všechny přísady a přesně postupujete popsaným způsobem, v drtivé většině případů dosáhnete kýženého výsledku. Rodičovství však vůbec není jako vaření. Žádné dvě děti nejsou zcela stejné. A pokud byste se také ze všech sil snažili vychovávat obě děti úplně stejně, může se stát, že výsledek je (často zcela) odlišný. Souvisí to samozřejmě s množstvím okolností, které při výchově spolupůsobí – s pohlavím dětí, jako kolikáté v pořadí se narodily, jaký je jejich temperament a podobně. Podle Božího plánu by rodiče měli své děti vést a vychovávat k tomu, aby od dětství milovaly a poslouchaly Hospodina (Dt 6,4-9; Ž 78,5-7). Bůh dává rodičům úkol: „Zasvěť už chlapce do jeho cesty, neodchýlí se od ní, ani když zestárne.“ (Př 22,6) To samozřejmě neznamená, že budeme děti neustále ochraňovat, omezovat a zametat jim cestičku, aby ani náhodou nikdy nestoupily vedle nebo neudělaly nějaké špatné rozhodnutí.

Každý z nás by rád viděl, jak se jeho dítě mění z roztomilého a bezbranného človička v nezávislého a úspěšného dospělého. Naší největší zodpovědností však je, aby děti znaly a milo-

valy Ježíše Krista a sloužily mu. Jako rodiče můžeme následovat plán duchovního rozvoje našich dětí, jak je nastíněn v Dt 6. kapitole. Zde můžeme najít čtyři důležité podmínky: Budeme uctívat Hospodina jako našeho jediného Boha (Dt 6,4), budeme ho milovat celým srdcem, celou svou duší a celou svou silou (Dt 6,5), budeme respektovat jeho slovo (Dt 6,6) a budeme našim dětem vyprávět, co víme o Bohu (Dt 6,20-23).

V Dt 6. kapitole nacházíme i dva důležité principy výchovy. Prvním je princip „uč a mluv“ (Dt 6,7). Zatímco učení se vztahuje na „formální vzdělání“, vyprávění odkazuje na neformální výchovu. V obou případech se komunikace biblických pravd odehrává ve vztahu mezi rodičem a dítětem. Zatímco „formální“ učení může probíhat například během rodinných bohoslužeb, když spolu studujeme Boží slovo, neformální výchova se odehrává spontánně v každodenních situacích, a je dokonce ještě důležitější. Každodenní události se mohou stát výbornou příležitostí k vyprávění o tom, co jsme s Bohem prožili (Gn 18,19).

Druhý princip bychom mohli nazvat „přivaž a napiš“ (Dt 6,8,9). Duchovní pravdy, které vyznáváme, se musejí projevat v našem jednání („ruka“) a postoji („hlava“), ale musejí být také součástí nejen našeho soukromého („veřeje domu“), ale i veřejného („brány“) života. Pravdy, které jsme přijali do svého srdce, se musejí projevit v našem domově a z něj se rozšířit i do okolního světa.

Aplikace

Jak se projevuje tvá víra ve tvém osobním životě, ve tvých rozhodnutích a ve tvém chování? Jak se tvá víra projevuje při setkáních s druhými lidmi a ve tvém chování ve škole, v sousedství nebo na pracovišti? Kde jsi „úspěšnější“?

RODIČOVSTVÍ JAKO VÝCHOVA UČEDNÍKŮ

¹⁸Abraham se jistě stane velikým a zdatným národem a budou v něm požehnány všechny pro-národy země. ¹⁹Důvěrně jsem se s ním sblížil, aby přikazoval svým synům a všem, kteří přijdou po něm: „Dbejte na Hospodinovu cestu a jednejte podle spravedlnosti a práva, ať Hospodin Abrahamovi splní, co mu přislíbil.“ (Gn 18,18,19)

Osobní studium

Uvažuj o úvodních textech 1S 3,10–14. Co tyto verše říkají o rodičovství Abrahama a Éliho? V čem spočívá zásadní rozdíl v jejich způsobu výchovy?

Rodiče mají zodpovědnost za to, aby se z jejich dětí stali učedníci Ježíše Krista. Je to odpovědnost, které se nemohou zbavit tím, že ji přesunou na někoho jiného (například na církev). Podle Bible není ani moudré nechat dítě jít životem zcela volně a spoléhat se na to, že si samo najde správnou cestu a životní nasměrování. Někteří rodiče jsou zase přesvědčeni, že nejlepším způsobem usměrňování dětí je používání tělesných trestů – čím více, tím lépe. Dokážou si to odůvodnit i biblickými texty (např. PŘ 22,15; 23,13 a 29,15). Nesprávné a omezené chápání takových veršů však může vést – a často vede – k týrání dětí a k nucenému podřízení se. Následky takových výchovných metod mohou být nejen doživotní psychická traumata v duši dítěte, ale mohou často vést i ke vzpouře vůči rodičům – a co je nejsmutnější, i vůči Bohu.

Bible vede rodiče k tomu, aby vedli své děti laskavě (Ef 6,4; Ko 3,21) a učili je znát spravedlnost (Ž 78,5; PŘ 22,6; Iz 38,19; Jl 1,3). Jako rodiče máme zajišťovat životní potřeby svých dětí (2K 12,14) a být dobrým příkladem,

který by mohly následovat (Gn 18,19; Ex 13,8; Tt 2,2). Písmo říká, abychom dobře vedli svou domácnost (1Tm 3,4,5,12). Pečlivá a důsledná výchova povede ke klidu a k dobrým vztahům (PŘ 29,15,17). Tím nejdůležitějším je však zjevovat Boží lásku a jeho milosrdenství (Iz 66,13; Ž 103,13; L 11,11).

V Bibli se setkáváme se smutnými příklady nepovedeného a neovladnutého rodičovství. Izák a Rebeka nepřístupovali ke svým synům stejně. Jeden z rodičů preferoval Ezaua, druhý Jákoba (Gn 25,28). Později projevila Jáková stejný postoj ke svým synům, když upřednostňoval Josefa (Gn 37,3). Élí, přestože měl důležité duchovní postavení, při výchově svých dětí selhal (1S 3,10–14). A také Samuel se nakonec ukázal jako selhávající rodič (1S 8,1–6). Král David svými hříchy cizoložství a objednání vraždy také nebyl pro své děti dobrým příkladem. Král Menaše obětoval své děti modlám (2Kr 21,1–9). Podobné ohavnosti se dopustil i král Achaz (2Kr 16,2–4).

Naštěstí v Písmu nacházíme i pozitivní příklady rodičovské výchovy. Mordokaj byl vynikajícím adoptivním otcem Hadasy – královny Ester (Est 2,7). Jób se za své děti pravidelně modlil (Jb 1,4,5). Ze všech uvedených příkladů – dobrých či špatných – si můžeme pro naši rodičovskou výchovu vzít poučení.

Aplikace

Uvažuj o příkladech zmíněných v dnešní lekci. Jaké poučení si z nich můžeš vzít? V čem nás mohou tyto příklady obohatit v přístupu k druhým lidem?

ZÁPAS O MARNOTRATNÉ DÍTĚ

Zasvěť už chlapce do jeho cesty, neodchýlí se od ní, ani když zestárne. (Př 22,6)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu. Jak tomuto verši rozumíš? Jde o záruku, zaslíbení nebo možnost? Pokus se svůj názor vysvětlit.

Někdy jako rodiče děláme opravdu všechno a snažíme se ze všech sil – trávíme s dětmi čas, učíme je správným věcem, sami žijeme podle svého poznání Boha a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, zajistíme dětem dobré školy, navštěvujeme společně sbor, spolu s dětmi se účastníme charitativní nebo misijní práce – a ty se nakonec odkloní od víry, ke které jsme je celý život vedli. Taková zkušenost je pro rodiče velice bolestná. Neustále se trápí a přemýšlejí, jak to dopadne se spasením jejich dítěte. Samozřejmě, v takových případech nemusí jít o selhání výchovy. Děti mají svou vlastní hlavu, svou svobodnou vůli a v konečném důsledku jsou před Bohem zodpovědné za svá rozhodnutí a skutky.

Někteří lidé vnímají slova „neodchýlí se od ní, ani když zestárne“ jako zaslíbení či dokonce záruku, že dobrá výchova zajistí spasení jejich dítěte. Ale v Přislovích nacházíme spíše popis principu, ne nutně nepodmíněné zaslíbení. Tento text nás může naučit, že principy a životní pravdy, které se člověk naučil v dětství a v mládí – ho budou provázet během celého života. Každé dítě se dostane do bodu, kdy buď přijme hodnoty

svých rodičů za své vlastní, nebo je odmítne. Rodiče, kteří věnovali výchově svého dítěte náležitou pozornost, mohou mít jistotu, že i kdyby se jejich potomek vydal vlastní cestou, semínko, které zasadili v jeho srdci, ho bude neustále volat domů. Být dobrým rodičem je naše rozhodnutí. Po jaké cestě půjdou naše děti, je jejich vlastní rozhodnutí.

Co by měl rodič dělat, když jeho dítě se jde ze správné cesty? Odevzdejte své dítě v upřímné modlitbě Bohu. Pokud někdo v celém vesmíru rozumí vaši bolesti, pak je to určitě Bůh, jehož děti – miliardy dětí – se od něj odvrátily. A to přesto, že on sám je dokonalým rodičem. Své marnotratné dítě můžete nést svou láskou a modlitbou. A buďte připraveni stát blízko svých dětí, když budou zápasit s Bohem – a často i se sebou samými.

Nestyďte se požádat spoluvěřící o podporu a modlitby. Neobviňujte se. Nezaměřujte se na své marnotratné dítě tak, že zapomenete na ostatní členy vaší rodiny. Výchova dítěte, které žije ve vzpouře vůči Bohu, může přinést do vaší rodiny rozdělení. Usilujte proto o jednotu se svým životním partnerem a stanovte pro své děti jasné hranice. Pamatujte, že Bůh miluje vaše dítě mnohem více než vy sami. Zaměřte se na naději v budoucnosti a přijměte skutečnost, že s vaším dítětem bude Bůh i nadále pracovat.

Aplikace

Je přirozené, že se v podobných situacích začneme obviňovat. A pokud jsme se v minulosti dopustili chyb (a kdo je v životě neudělal?), je lepší zaměřit se na budoucnost a na Boží zaslíbení, než se neustále vracet ke svým selháním (Fp 3,13). Proč?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Udělej si čas a povídej si a modli se se svými dětmi. Nedovol, aby něco narušilo tyto chvíle společenství s Bohem a s tvými dětmi. Svým hostům můžeš říci: ‚Bůh mi svěřil práci a nemám teď čas na zbytečné řeči.‘ Musíš vnímat, že dílo výchovy se netýká pouze časnosti, ale i věčnosti. Tvou nejdůležitější povinností jsou tvé děti.“ (AH 266.267)

„Rodiče, se svými prvními výchovnými lekcemi byste měli začít, když ještě vaše děti chováte v náručí. Vedte je, aby se podřídily vaší vůli. Dá se to udělat úplně klidně, laskavě a zároveň důsledně. Rodiče by se sami měli umět ovládat. Něžně, a přesto pevně, by pak měli působit na vůli dítěte, dokud dítě nepochopí, že poslechnout rodiče je ta nejlepší možnost. Rodiče často nezačínají s výchovou včas. Pokud se projevy náladovosti a hněvu nepotlačí, děti začnou být stále tvrdohlavější. To se pak bude zesilovat během jejich duševního i tělesného dospívání.“ (1T 218)

Otázky k rozhovoru

1. Co znamená být Božím „dítětem“? Jak bychom měli tomuto obrazu rozumět a co se z něj můžeme naučit?
2. Jeden zkušený otec řekl: „Během prvních let po narození mého dítěte jsem se naučil dvě velké teologické pravdy. První byla realita existence svobodné vůle, druhou byla realita hříšné lidské přirozenosti.“ Jak ho právě tyto pravdy mohlo naučit jeho dítě?
3. Kdy je nevhodnější čas začít formovat vůli dítěte? Jak by se to mělo dít? Jak můžeme ovlivňovat rozhodnutí našich dětí, aby byla v souladu s Božím plánem, pokud jsme se sami nepodřídili Boží vůli?
4. Uvažujte o otázce osamělých rodičů. Jakým praktickým způsobem může tvé sborové společenství pomoci osamělé matce nebo osamělému otci, kteří se snaží vychovávat své děti nejlépe, jak umějí?
5. Jak bychom mohli nejlépe povzbudit rodiče, jejichž děti zbloudily z cesty víry?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____